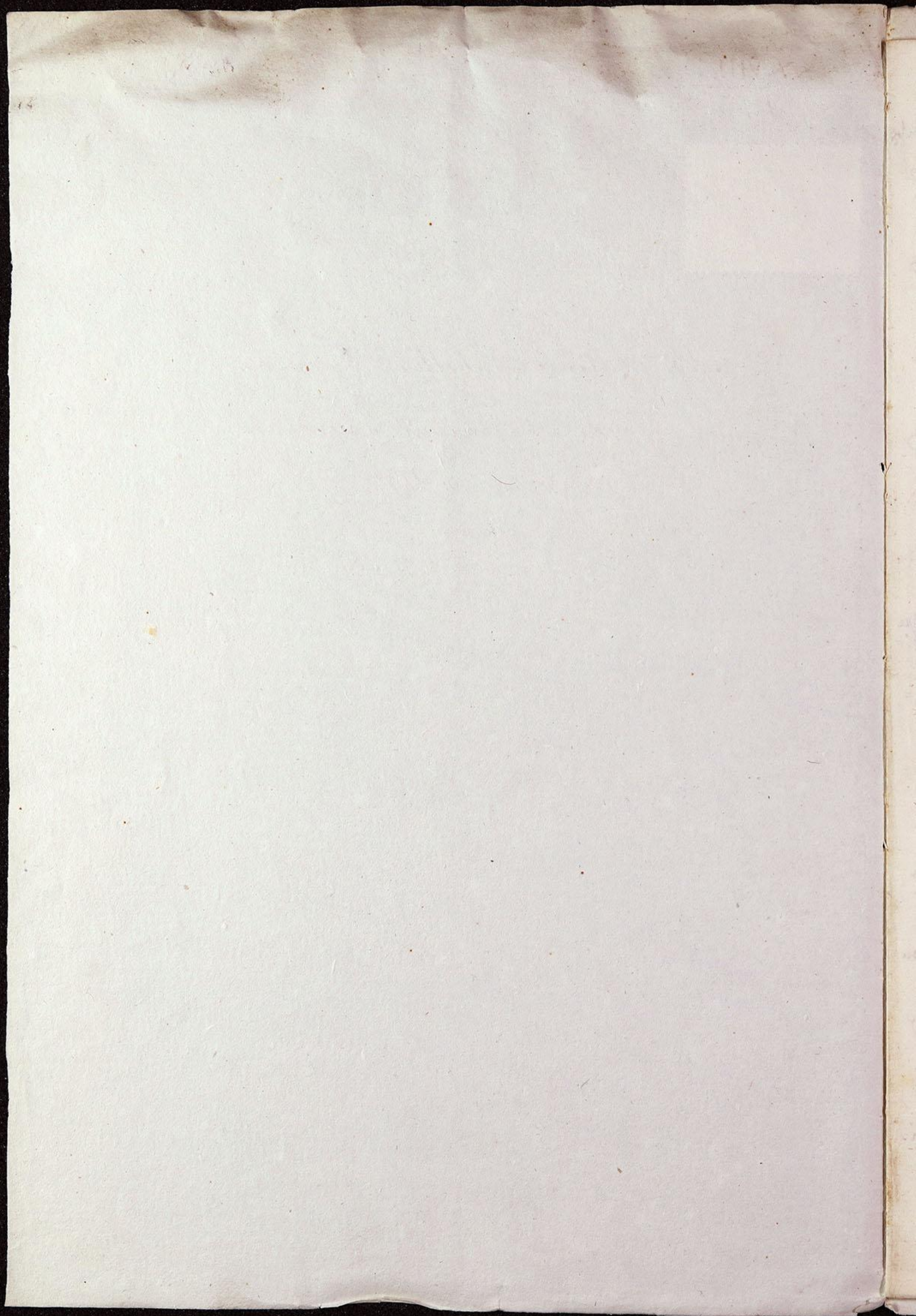




*Ms. Antonii Sabellii Carmen
In Carnicum Incendium.*

1477.



M. Antoni Labellii
Carmen in Caninum incendium.

1477. 30 Octobris

Gam fusis profusa rotis non alia mebat Nec tantum Pandi cultus, popularior
Oceano, vallesque umbris complexa arcentay, ulli.
Et campos ubi pugna fuit, stragemque terentem, Nunquam sermo fuit, nunquam
Picturæque manus, inimicæque castis tenebat. presentem ipsam
Et jam tempus erat, placidam quo lapsa quietem Rem populi inuit quicquam: sed
Sunnoliz captare solent animalia curi, transtulit ecce
Ethereusque sopor populo complectitur antea, Ulterius se Diva lues: cerealibus
Cunctorumque oblita fovens humanum laborum aris
Corda levat: sic terra silet, silet ædum ether. (Julia castra colunt) picens se tollit
Sed qualis non illa tibi, prohi fata dolorque, ad arces,
Julia terra fuit? requies non illa sed ingens Perambulique polum nicta caligine
Terror et immensi vulgus pretere pavores Namque ubi vulgata est vicina per oppida tanti nubis.
Nuncia fama mali: pueri, iuvenesque, senesque Nec mala Lumpyichis infelicia
Attoniti silere Diva, gelidumque cecidit tacta recepta
Suna per opes tenior: sed non Discrimine tanto Peste vacant: fumant penitibus
Cepatum venare metus, presensque monere Gaberiani
Exidium, quæsitumque mali lux proxima ferret Glanichianumque vetus: fatigat Anna:
Pulchramque animis: languor sic excidit omni, lus eisdem
Comprehensoque dolor stimulo graviore resedit. Salmason, et velle flammis crepi:
Pro se quisque fugam properat, noctisque per umbram tantibus obe
Commigrare parat: trepido pars concitat cursu Culmine lapsa rursus. Jam iam
Sublato humeris confecta etate parentes, populabitur igitur
Pars rastos, humilesque lares, agrestia sacra
Curribus extollunt: agit hic amenta pegerque Glanbion et sedem: Dederas mi
Carpine nomen

In præcep̃s, sobolem cœo trahit ille tumultu. Celitus evertit portas fañ Dina Maris
 Quis stragis illius noctis, casusque sinistros Immetaque, Dumose, Laurentia tecta
 Indignosve queat dictis equare labores? Gradise.
 Audires genitrix, suspiriaque alta cadentum, Andet amatiq̃ culmen miserabile
 Potaque nequiquam obscuras jactata per umbras. ville:
 Quot curus, quot versa solo carpenta jacere, Nec non ceruleis sedes perstringitur
 Cœnere erat: valles resonabant luctibus ine. undiq̃,
 Diffugitur, pars hæc Aquileja tesqua pigrasque Que, Mariane tui, Blancia ripa
 Adriacum Dorim, que non sensere paludes, receptum
 Pars illa ignota sylvas, et densa ferarum Vestatur splendore nefas: nil ego
 Lustræ petit: multi præcinctas meribus urbes, fugaces
 Munitionesq̃ altis comprehendunt montibus arces. Najades aut unde poterunt prodepre
 Hæserat hic omnis miseri fiducia vulgi, propinque.
 Hic spes omnis erat: genitrix concinnatur ergo Sed nec igitur opem vicinis tur:
 Undique, et horripit nox perterrita atra fragore. ribus amnis
 Vertice infuso collis consurgit ad auras, Ferre parat, viridi peremunt que,
 Ceruleis qua ducunt aquis Determinat arva margine, ripe:
 Galia ab Illyrii vicino fonte colonis. Solitum ingratas Bugisius andor
 Hic præstare tribus vicis arce alta vetusta ad andas
 Itat fundata manu, corrupto nomine prisici Glandiciumque rapit: volueri consu:
Laurentum Dinere patres: hinc centum nitur qui
 Singifero munita solo castella videre.
 Agrestesque licet villas, camposque jacentes:
 Flumina et Adriacum stagnantem proximam Jethu,
 Dalmaticos fines et Sapidis ora Simadi, Quindim in his terris tenuit
 Quasque feræ primas pandit Germania cautes: modo maximus ille
Arternos colles et flumina Siliaventis. Interpres legum, clarum cui civi:
 Flumine Osopiacas circumlabentia rupes cœ nomen
 Res dedit. En quid te magis
 exercite rebus

Hinc spectare datum: patet hinc prospectus ad ipsas,
 Quas pleno Alina trahit torrente ruinas. Nos quoque, quid inest, quod tu
 Apparent Aviana procul, Facilinaque iura. tot millibus unum
 Et quod inferos mitis Equentia campos. Pretulit quondam ter seing mensibus
 Tringit, et Ponet se porrexere paludes. alto
 Inde Opitergini colles, litusque relictum Agere Ponticam firmasti ex ordine
 Nobili alkini, fluvio et que, subeat ameno ripam?
 Arva Ply. Seltine cautes, Paurisiumque Proh lacrimae fletusque mei suspirat
Euganeaeque procul caligant montibus aevi. ademptas
 Hinc quoque prospectus late decurrit in equos. Illius nunc pectus opes: lacrimisque
 Aspiceres medio fluctu volitare carinas. inadesunt
 Nunc pluvio correpta notis, nunc acribus enis Lumina, que, vatis castas cognoscere
 Pela rapi, Quidras longe mentita columbas. curas
 Hinc ego pestiferis depulsus, manibus Humni, Dignata est: hic ne saltem concedite
 Bis geminos fratres, pergrataque iura secutus Danuvius
 Hospitij, trepidos gressus instante tumultu Siliascentes sed opem praestate puella,
 Corripui, totusque pavens hac aere resedi. Perules genitore ~~sat~~ sat: restin:
 Hecce dies aderat, paridumque detexerat orbem: quate flammis,
 Indifus celum boree conceperat auster: Vicinamque, nefas oro: sic omnibus
 Pictus ad extremas Libya decesperat oras evi
 Improbus, et ceco sicabat cardere pennas. Plenus eat, plenusque, pater se iur:
 Igneus interea Phabus prodibat ab Indis, gite Sethyn
 Stigma terga premens tepido que, admovent axi Volat in Adriacam: nulli quoque
 Scorpis, et Dubias cursus quas nuper anhelo noxiis idem
 Preperat averso spectabat sydere chelas, Cudatur, anoxue, premat fons
 at tellus Deserta silet, Deserta putares glauca capillos.
 Omnia, et hesterni vacuum cultoribus orbem. Quin procul inde aieni qui
 Nuda jacent, nullisque sonant mugitibus arva. me tum forte docebat

Lanigerosque greges, hirtasve errare capellas
Nusquam cernere erat: tractos non fervere curus
Audires, concussa solo non rasta sonare.

Horror erat, cultos campos villasque jacentes,
Sed viros, mundumque ipsum spectare relictum.
Haud aliam tene, faciem vultumque fuisse
Crediderim, postquam sese cohibentibus undiq;
Emensere fredo colles et Phocidos arva:

Panta Promethiden Cytherea in nupte sedentem
Porspice connubio stupuisse silentia credam,
Iam multum progrepsa dies, mediumque tenebat
Anibus actus equis Titanus axis Olympum:

Quum subito esse nefas, que, proxima menibus
Rura sedent fumare, procul, piceosque sub auras
Poltere visa globos: iam iam (miserabile visu)
Ecce alius, mox deinde alius, mox undique creber
Insinuat surgens immensa volumina fumus:

Heu simul exclamant, qui circum forte sedebant.
Heu patria infelix, te nec infausta cadentem
Hec ergo suprema dies, hec fata manebant?
Julia terra cinis, cinis et lacrimabile tantum
Nomen erit?

Audires genitum, et circum nuda sonare
Pectora, et hec secum iactantes talia matres:
O misere, sortis dira hec in tempora nata:
En patria incensa, versisque penatibus omnes
Entolles, verumque inopes lustravimus orbem.
Credibile est superi se vos percaspe parentes

Huc refer hospes ait, et que,
memoranda supersunt

Tamna inde: nam que, post
flumina Eriasenti
Cerrimus, atque, ultro caligine
mersa relinquo:

In boream replete oculos ripam:

que, sinistram
fluminis; infensamque, lupis
predonibus esse

Vertit flamma solum: Martem
flumen rursus recurrit

Iguis duci, septemque, parant
cui robora nomen.

Bis Augusta iacet, vilisque,
Favosus Baubo

Lueris luget sedes abbatia
proles.

Glemone sublime decus, tres
ordine fratres,
Ingenuo longe polleus ac cor:
pore quinque:

Muriana leni caligant tecta
favilla,

Que prostrata solo proles:
Gurgatien plorat.

At tantum insantes nati, teneraque puella Desere ad tumulos, carperetque,
Non memere nefas. Oh pignora nostri Deloij, arva parumper,
Ingratum quoque ventris omij: quid tristibus annis Utneique, facies subiectas me:
In lucem et miseram vitæ, versistis ad auras: nubes hauri.
Hicis exili conites, cunctisque senectæ
Longo errore vagæ peregrinæ sarcina terrij.
Hos inter flatus atque omnia dira ~~sedebam~~ sedebam. *Aspice clausit opem cornaria*
Interca voluer late Diffunditur ignis: *et nymphæ mæsto,*
Circumfere faces hostes, per rura vagari. *Prociuntque lares diique,*
Continuo ~~per~~ quicquid cultæ telluris ad eorum *mapalia Marii:*
Gurgite precipita sinuosus Pontus ambit. *Vertile Blyssam, Variamque,*
Quicquid ad arduos rursus Zephyrosque tepentes *limina nec non*
Siliaventes flexus sibi vendiat unde, *Basileæ flammis sternuntur*
Nil nisi flamma fuit, boreas incendia miscet, *caluina pietæ.*
Flammamque, estus tollit violentus ad auras *Nec Coleretanæ proli tristia*
Statibus arborij; volitant per inane faville, *damna penates*
Involutque, diem oca caligine funus. *Peste carent, sed quid lachrymis*
Ac veluti in Latij meminisse me sepius onij, *longinqua notamus?*
Ipso sub autumnum præceptis mæpibus arva *Proxima Etneis flagent capri-*
Agrestis succensa manu mox cuncta videre *lia mæij.*
Igne rapti, et subitis agros deservere flammis. *Laupæum rapere faces: hinc*
Interca vires si suggerat ignibus auster, *respice, et ipsum*
Disperitur Latij aies Vuhania campis: *Qui tu glauca dabas nemo-*
Conflagrant vallisque, vine, collesque, rupini. *rorum popule nomen.*
Cum stabulis legetes, agrestia tecta, pecusque, *Luxuriosa remant salientes præ-*
Et nemora, et densas sylvas, ubasque, palustres *dia flammis*
Corripit ignis edax: abeunt in devia flammæ: *Pædia que, seni soboles largissime*
Quam procul ipse sequi potuit prospectus evantes. *fratres*

Sic quoque bacchato sinuosa incendia Marti
 Penque domos vacuas et Carina regna vagari
 Prospicere: fama est capte Neptunia Troie
 Pergama et Glorias nocturnis ignibus arces
 Exarsisse: vetus facies tamen illa malorum
 Vix tamen feda fuit: maiora incendia nunquam
 Exurit mortale genus: licet alta vetustas
 Solas rupes Etneaque monstra sequatur.
 Et Phœthontes mendacia prisca faville.
 Phœbus ad Hesperiam Pethyque iam plectere cursum
 Ceperat, et sese surgentes leniter aure
 Ethere purgabant: clarescent undique flammæ.
 Undique triste nefas, immensaque, damna patescunt:
 Quæcumque, aspicias, ignis spectatur et ether.
 Hanc rerum faciem miserandaque, fata sedebam
 Attonito similis spectans, lacrymasque ciebam.
 Evadium patrie, et sortem miseratus iniquam.
 Quando mihi ante oculos fratrum se maximus offert
 Fratrum, qui sibi me vatem satisque, lamenas
 Hospitio juncture pio: conitatur euntem
 Lecta manus juvenum: ille ardens juvenilibus annis
 Spicula bina gerens dextra, parvamque sinistra, libus improbus ignis
 Me videt et dictis longe compellat amicis: Verognatque, fuit lectis, par:
 Quis tam triste nefas hospes dilecte? quis unquam vumque recurrit
 Crediderit patriam hanc tam tristia fata manere. Neiolum: hancque, illi pio:
 Obvium flammis, et tristi mersa favilla
 Cuncta iacent: quisquid seors non popidet ignis
 Ompat et vicum quæpatur barbarus ensi.
 Leguleo genitore sati præculta
 tenebant.
 Inter Iulias proles hanc clavis
 ulla,
 Nec major mihi visa bonis est
 artibus ulla,
 Philetina domus illis: hanc turba
 clientum
 Languentesque, colunt et us
 Phœbique, sorores.
 Hinc nati patrisque, seius
 consulta reportant
 Sepe rei: populus medicas
 hic consulit artes:
 Bernaque, Pieris resonant hic
 plectra lamenis.
 Hanc procul esse nefas
 cui nomina contulit amicis
 humat hunc: stabulis cotta:
libus improbus ignis
Verognatque, fuit lectis, par:
 Hinc atque, inde fluunt
 hinc prædica versa georgi.

Qua vero quando haec tutissima menia castris Vincti pars clara fons, villamque,
Prendisti, indignos animo ne admittas timores. cadentem
Quid quod et hos arces, quos cernis ad ima iacere, Conjugium atque ipsos flecti
Bergerianos viros, Perentia tecta tueri prope Sicile natoj.
Ipsa pars: namque aut fortunas servabit auras, Saltus et ad levam Maeredia
Avertetque, atros nostris a menibus ignes
Haec Dexter, aut istam multo cum sanguine fundam. saxa relucet.
Cui ego: quando ferox hostis Pulchra circum Tata Premansasie nec sunt
Serena dispernit, ferrum undique, et undique flammam tibi culmina velle.
Circumstat, quid te juvat obiectare periclo Sed quid triste nefas cerno?
O invenis fidens animi? quin fortiter arcem nova flamma Noacem?
Plane potius tutare prior, tua Dexter victorj. Injurasque recens Valias circum:
Nos teget, atque arcu haec Defensa tuebitur omnes. volat ignis.
Denique quid contra tot fortia pectora virtus Captis erga sinu ceptabant arua
Atque valet, furor est, victis non cedere rebus. colunt,
Ille autem contra: mense hoc discrimine quisquam Sordescuntque, situ clari vineeta
Cepantem, signisque, morant per vota trahentem Prosaer?
Viderit? ignis edax coram mea regna cremabit? Vix haec damna tulit quondam
Prorsus et adnotat, stringent haec menia flammis, quum senius arsit.
Haec tantas uliscas opes? prius ipsa deliscat Didit et in cinerem verti sua
Christophorumque, voret tellus, aut rector olympi regna Lyen.
Submine lethaeo nullo me trindat ad undas
Publica fata sequar, fratrum tibi cura meorum Item quam quata perit sedes,
Sit prior: hospitij serua pio pignora nostri. heu damna meorum
Haec ait, et lacrymans nobis se praeipit, illum Cultoresque, mei, hoc vobis haud
Ductorem Delecta manus comitatur euntem. debuit unquam
Ingeni, meumque animo non paucam movebam Hostiles hinc manus: mor
Quum subito in se oculos incendia seua retorquet, Italiaque
Carpserat interea desertas undique, terras.

Igneâ vis, totas aëres Vulcanica campis

Circumfusa fuit: lambentes sidera flammæ

Perire, et undantem mixta caligine fumum

Honor erat. Referens oculos tum mortuis amicis

Aspicio, hunc tantis compello vocibus, hisque

Alloquor: ecce omnem patriam considere in ignes

Conimus: at quid nos tantis indulgere dolori

Livisine juvat, sic improba fata ferebant;

Hanc cinere olim, sub nostraque tempora

Protrahere diem, nihil hec suspiria curant,

Nil lachrymas, nequeunt his teterrima fata moveri.

Quin age comprensa genitu dic ordine (namque

Gulæ non tantum tellus sed plurima mundi

Pars bene nota tibi est) vicis atque oppida passim

Humantes villas, dominos ac nomina pande.

Ille autem lachrymis contra sic orsus abortit:

Quid me tot sævus casus, tot damna meorum

Diminuerare jubes, patrijs procul ditius ois,

Quem non iste dolor tangit, lacrymabilis hec hinc

Cui non semper erit? paucis lesere potentes

Atque, inopes, que nostra cremant confinia, flammæ.

At si nite valeat nostros audire dolores,

Privatorumque invat casus cognoscere: quamvis

Gestiat Heculeæ Phœbus contingere metas:

Incipiam breviterque, sequens ex ordine dicam.

Aspice Iontiacas nubes qua fumæa ripas.

Ingenit, et lachrymis heit meus
hospes abortit.

Ipse ego quando nihil celo nisi
procur et ignes

Undique cernere erat, surgens
hanc plura requiro.

Interea Phœbus toto se merserat
orbe

Phœbus Hesperis; at nulla
repensula, mille.

Inter tot flammæ noctem
transcere tenob.

Sic mensis, qui nonny erat
numerandus ab imbre,

Luctibus et lachrymis tristes
abiere calende.

Teint, et aspurgens candentem flamma favillam
Ad superos alterna venit, Pogonetic tecta
Hostiles rapere faces: Picinis rupes
Proxima polluto cesorum sanguine vallo
Ecce nefas Piculos colles imitatur et ignis:
In levam converte oculos, camposque patentes
Aspice, et hesterno rotantis praeta cruce.
His vicina loci superas se tollit ad auras
Glamma, sub anguste, rapit que menia Moje:
Barbarico contra supremum carpitur igni
Sara ferax: nec non Meriana mapalia cultij
Medee subiecta iugij: heu quanta Lyxo
Damna parant sese, miscentque incendia Dentie.
Uratur et magicij tellus suspecta cavernis,
Hospitis antique, tellus De nomine Dicta:
Dixat et huc ipsum traduat carmine Phasin:
Pilius insonnem potuit muliere draconem;
Iguipedesque, inq multo medicamine tanos
Pubdere: presentes poterit restinguere flammam
Nulla Colubis ope, non hospita tecta tueri.
Haud procul his tamulis monstrat te Persa cadentem
Et que, fugifere, senserunt Damna Craulle
Romanosque, lares: nec grandia nomina prosunt,
Nomina prostratus bello que, exhorruit orbis:
Ecce qui diversis miscentur fluctibus annes
Defenduntur Piscona suum: generosa refusij

Celitis exundant ista magalia Viti:
Vos quoque triste nefas, Palmatio lecta reuertat
Ignes daui: heu que, lugebant horrea patres,
Quos Aquilija tue pasunt altaria Dive:
Dispererunt tenues Porpetia regna facile:
Aucupij insigne solum: tua prima voluptas
Deliciisque omnes perierunt: hic Tulij alumne,
Porpetia tue cespit volueresque, canesque,
Et que, iam dudum te rotia lecta traherant.
Ardet Agonaron, Diasque, offensa refugit
Proxima Nympha facies: generosior Antoniani
Sumat humum, fumatque situs crealibus arvis
Castulo, et armiferi nemoralia tesqua Georgi:
Virginis ethere, sedes oblonga, ferarumque,
Meretum, fatisque, munit Roncheta maligni.
Ilen pietas, quot verso loco suspirat eodem
Pedia, et inuisa caruit ferere favilla,
Que, numerosa cohors Aquileia fama vetuste
Virgini eternum desertaque, menia servat.
Conficit ignis atrox Laurentia iura, hincque
Emula Campano felicio munita Lyci:
Auripit ope procul penibus densa Papie,
Perotumque cremat cinctum nemoralibus umbris
Perniciosa lues: humiles violantur Agelli
Perdoctique, lares, centum nec sita virorum
Pectora, nec tantos sapiens greci repulit ignes.

Vertitur infelix Bisanon, Interque minores:
 Teque Pigandiferis que, aberrima cingens arvis
Pamandinga premit: patrie miserabile fatum
Cusiniana lument, et predia Perseriana,
 Teque, venanti pergrata Terentia turbe.
 Eversis den. quanta locis his Damma reportat
Pavognana domus: res dilabuntur avite,
 Nec servare datum quicquam nepotibus aua.
 Tu patria sedes subitque, evicta pavore
 Corda levas populi, desertaque, menia seras
Nicoles: fulvo juvenem quem cinxerat auro
Cesariana manus: rursus spes altera proli
 Unde procul Tristany abest: ille acer in armis
 Presidio aut Anim firmat, seu procerus in hostem
 Comparat agrestes, acutque, in pelia turmas.
 Quo robore generosa nix? nil proficij: ecce
 Mersa iacent flammis proavi quaeque parant
 Inlyta gesta tui: septenis mepibus olim
 Praequisit hui patrie patrias molitus habenas:
 Quicquid et hoc genus peperit, quis primus avorum
 Patrium Venetos inter libavit honorem.
 Quicquid avus, cuius claros factura nepotes
 Nomina clare refert: quod sobria cura parentis,
 Quod patruelis honos auit (miserabile visu)
 Pustalis ma dies. Quid te dolor urget in iram
 Precipitatque, furor: satij hui ulisitur ostem

Marte sub adverso, qui se ad meliora reservat.
Dum miserranda queros, coniungit membris Humi
Proximis ignis atrox Carnaria tecta laresque,
In subitas abeunt flammae, tristique favillae.
Ecce columbiferas casulas nova flamma capessit
Pieriasque, rapit sedes, quibus ante solebat
Ausonia quoties optet mihi aedibus arbor,
Thaëdolisque lares linguebat Syzium uti.
Syzium hos lucos et amena fluctata colebat
Phebus, et ipsa suum comitata Polyminia satem.
Luminaria micant flammis salientibus arva:
Thuriferumque premunt Vulcania tecta Prisaeon,
Lausaetiumque ferax, Clauianaque tecta, pioque,
Qui Stephanon coluere lares: quos Sylva, quosque,
Admovent umbiferos propius Sub sylva penates:
Non tenere suos errantia tecta colonos.
Hic heu quanta loquor quot tristia damna recensent
Utnei, gens clare viri, Susannus ecce
Ille senex nostrae, nuntij tutela Thaliæ,
Quod doleat, quod ploret habet: dolet advena plex
Cuius igna faret flarentis poma iuvenae.
Hec quoque calva cohors Diva hae Dispandia clerus,
Chorus Utneæ famulatus virginis aë.
Salibus attonitum fatigat lux illa Marimum,
Dixit, et infanda hae merentem damna Detrahunt.
Contigit haud ulli maior faevdia lingue,

